

DNS DEN
NATIONALE
SCENE

ASSASSINS

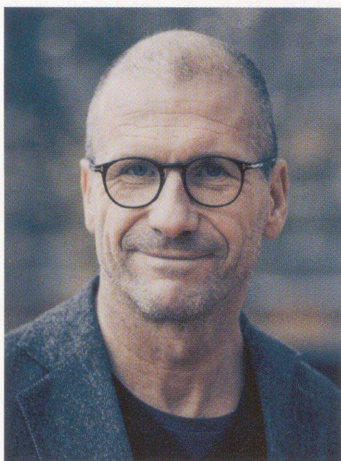
KJÆRE PUBLIKUM

Det er en glede å endelig kunne ønske dere velkommen til musikalen «Assassins»!

Forestillingen skulle hatt premiere høsten 2020 rundt tiden med siste presidentvalget i USA, men har ikke blitt mindre aktuell for det. Det er ikke lenger slik at vi tenker at politiske attentat bare er noe som skjer «der borte». Dessverre har vi i nær historie opplevd terrorangrep både i Norge og resten av Norden. Det gjør at forestillingen også treffer oss på en annen måte.

Tretten mennesker har forsøkt å drepe presidenten i USA, fire har lyktes. Og det er lett å tenke at dette er mennesker som har lite til felles med oss andre. «Assassins» vil kanskje gi deg en annen oppfatning, og det var også det opphavsmennene Sondheim og Weidman ville.

Stephen Sondheim regnes som en av verdens viktigste musikkalkomponister og sangtekstforfattere, og han kalles ofte for musikkteatrets Shakespeare. Når teppe nå går opp for norgespremieren av «Assassins» er det i regi av Markus Virta, en av Skandinavias ledende musikalregissører. Det er første gangen Virta har regi på en forestilling på DNS, og vi er svært stolte over å ha fått han og hans dyktige team med på nettopp «Assassins».

Stefan Larsson
Teatersjef

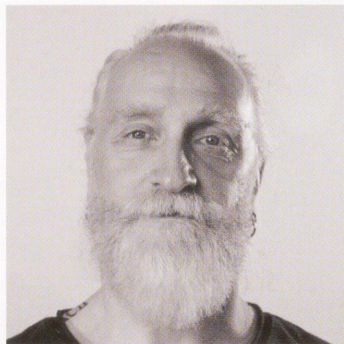

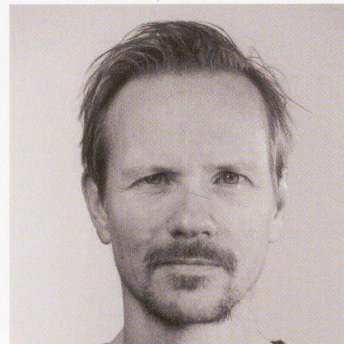
PÅ SCENEN

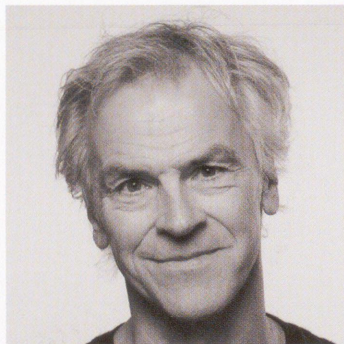
Kristian Berg Jåtten
Lee Harvey Oswald

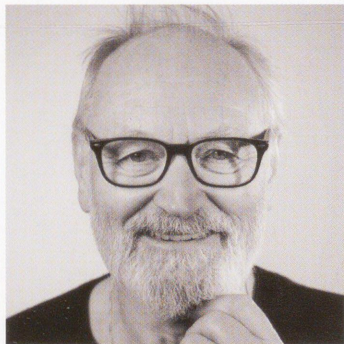
Svein Harry Schöttker-Hauge
Innehaveren

Frode Bjørøy
Leon Czolgosz

Bjørn Willberg Andersen
Samuel Byck

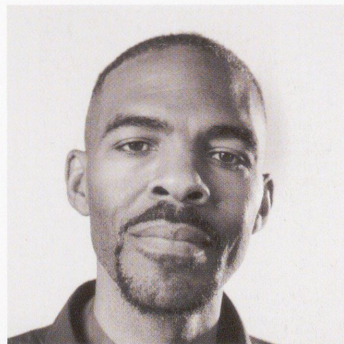
Gerald Pettersen
Samuel Byck/ Ensemblet

André Søfteland
John Wilkes Booth

Irene Waage
Emma Goldman, ensemblet

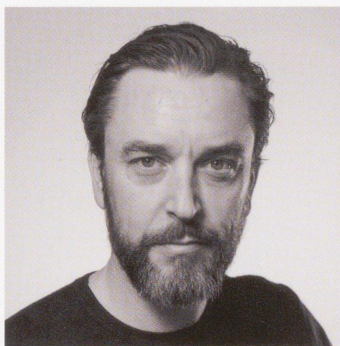
Jason Nemor Harden
Ensemblet

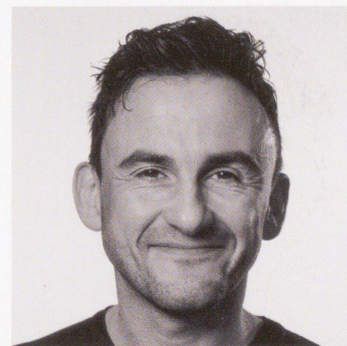
Lykke Kristine Moen
Ensemblet/ understudy
Lynette Fromme

Knut Erik Engemoen
John Hinckley

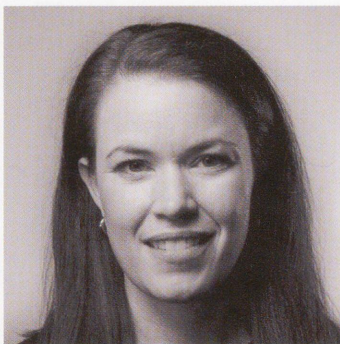
Kristoffer Sagmo Aalberg
Charles Guiteau

Tormod Løvold
Giuseppe Zangara

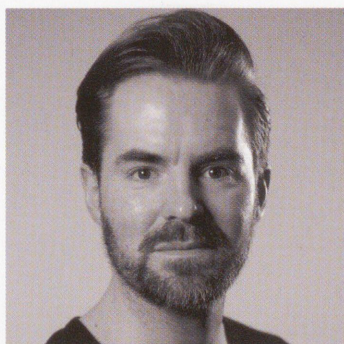
Ameli Isungset Agbota
Lynette Fromme

Mari Fossum Lerberg
Sara Jane Moore

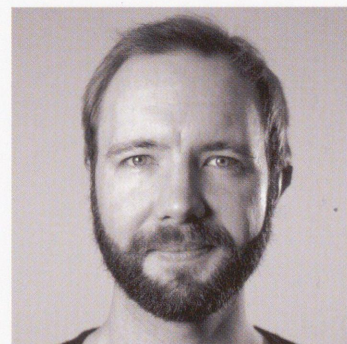
Pål Rønning
Ensemblet

Hans Magnus Rye
Charles Guiteau/understudy
og swing

Katrine Lunde Mackenzie
Understudy og swing

Lars Helge Throndsen
Understudy og swing

MAN VIL JO BLI ELSKET...

Forståelse tror jeg er blant det viktigste å lære seg i livet. Kanskje spesielt i den tiden vi nå befinner oss i. For gjør vi ikke forsøk på å forstå våre medmennesker, så går det feil. Vi behøver å lytte, ta inn, diskutere, argumentere og filosofere rundt ulike menneskers meninger og tanker. Man behøver ikke å endre seg, men jeg tror vi ganske ofte behøver å stille spørsmål med våre egne tankemønstre for å være sikker på at man er på rett spor.

Vi lever i en ekstrem verden, i en ekstrem tid med ekstreme rikdommer, men også med ekstrem urettferdighet og ekstrem fattigdom. Det er egentlig ikke underlig at personer da tar til ekstreme midler for å bli hørt.

Det er veldig lett å slå bort ordene og tankene som ekstremistene farer med. Ofte velger man å gjøre det lett for seg selv med å si: «De er gale. De er idioter. Det vet ikke hva de prater om. Dette handler bare om ensomme galninger.» og så går man naivt videre i livet. Det gjelder både på individnivå, men også på samfunnsnivå. Men det er også dette som kan være så ødeleggende farlig. For hva skjer

når den her «galningen» kjenner at hans eller hennes røst ikke blir hørt? Hvilke midler tar de da i bruk Og om de ikke en gang blir sagt imot eller møter motargumenter, hva skal de da gjøre? For som Hjalmar Söderberg sier i «Doktor Glas»:

«Man vil jo bli elsket, i mangel av det beundret, i mangel av det fryktet, i mangel av det avskydd og foraktet. Sjelen skjelder av skrekk for tomrommet og ønsker kontakt for enhver pris ...»

«Assassins» er Stephen Sondheims og John Weidmans møte med en gruppe menn og kvinner som har forsøkt å myrde en amerikansk president. Dette har ført dem sammen i en mørk, men underholdene, form der de samles fra ulike tidsaldre. Hvorfor samles de? For å bli husket? For å motivere noen av dem til å gjøre det? For å forsvare seg hvorfor de gjorde det? Eller kanskje for å få oss til å forstå dem, eller noe?

Markus Virta,
Regissør

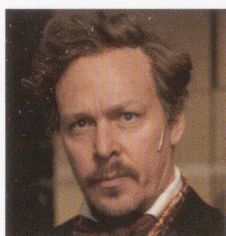

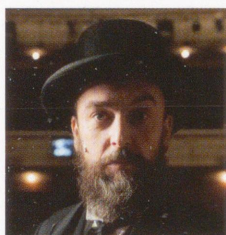

HVEM ER HVEM

De virkelige attentatmenn og -kvinnene

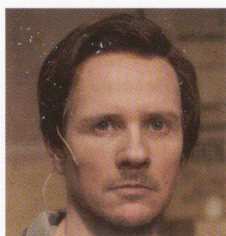

JOHN WILKES BOOTH (1838-1865). Skuespiller. Drepte president Abraham Lincoln under en forestilling på Fords Theatre, Washington D.C., 14. april 1865. Booth hadde selv spilt i flere forestillinger på teatret og kjente bygningen godt. I siste akt snek han seg opp på galleriet der Lincoln satt. Han skjøt ham bakfra, med ett enkelt skudd i hodet. Booth var fra Maryland, sørstatsfanatiker og tilhenger av slaveriet. Han la skylden for borgerkrigen på nordstatene og Lincoln. Etter mordet la han på flukt sammen med sin venn og medsammensvorne David Herold. Etter tolv dager ble de innhentet i en låve i Virginia. Låven ble satt fyr på for å få dem ut. Booth ble skutt, og døde noen timer senere.

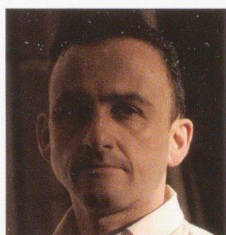
CHARLES GUTEAU (1841-1882).

Levde et rotløst liv med mange ulike jobber. Skjøt president James A. Garfield i venterommet på Baltimore & Potomac Railway Station, Washington D.C., 2. juli 1881. Presidenten overlevde angrepet, men ble etterpå sengeliggende med infeksjoner. Garfield døde 19. september samme år. Guiteau hadde tidligere oppsøkt presidenten i Washington for å be han om å bli oppnevnt som amerikansk konsul i Paris. Ønsket ble ikke oppfylt. Guiteau tok avslaget hardt og ble besatt av tanken på hevn. Charles Guiteau overga seg til politiet straks etter ha skutt Garfield. Han ble stilt for retten i januar 1882, og henrettet ved henging i juni 1882.

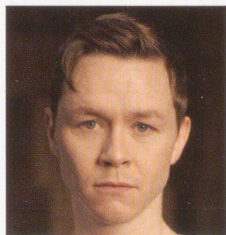

LEON CZOLGOSZ (1873-1901).

Anarkist og arbeidsledig fabrikkarbeider. Skjøt president William McKinley på en mottakelse i musikkpaviljongen på den panamerikanske utstillingen og varemessen i Buffalo, New York, 6. september 1901. To skudd traff, men Leon Czolgosz ble overmannet av en av dem som sto i nærheten før han rakk å skyte det tredje skuddet. Han ble banket opp av folkemengden og så arrestert. Presidenten levde i åtte dager etter angrepet, før han døde av koldbrann i skuddsårene. Czolgosz ble henrettet i den elektriske stol. Czolgosz beklaget aldri sin forbrytelse. Han kalte McKinley for en folkefiende og mente han hadde gjort sin plikt gjennom å drepe ham. Selv den dagen han ble henrettet forsvarte han det han hadde gjort, og han sa han hadde gjort det for arbeidernes skyld. Emma Goldman, en kjent folketaler rundt år 1900, var et forbilde og en inspirasjon for ham.

GIUSEPPE ZANGARA (1900-1933). Arbeidsledig løsarbeider født i Calabria, Italia. Innvandret til USA da han var 23 år, og hadde helseproblemer mesteparten av sitt liv. Forsøkte å skyte president Franklin Delano Roosevelt da Roosevelt møtte folkemengden i Bayfront Park, Miami, Florida, 15. februar 1933. Han bommet på Roosevelt og traff fem andre i stedet. Blant dem var Chicago-ordfører Anton Cermak, som døde av skadene. Giuseppe Zangara ble dømt til døden for sitt attentat, og han ble henrettet i den elektriske stol 20. mars 1933. Han viste aldri anger over det han hadde gjort, men holdt fast ved sin hevnløst mot de rike og mektige.

LEE HARVEY OSWALD (1939-1963). Lagerarbeider, tidligere marinesoldat.

Politisk regnet Oswald seg som kommunist, og han tok Cubas side i konflikten mellom USA og Cuba. Skjøt og drepte president John F. Kennedy da Kennedys bilkortesje var på vei gjennom Dallas, Texas, 22. november 1963. Oswald skjøt tre skudd gjennom et vindu i sjette etasje i Texas School Book Depository, der han arbeidet. Bygningen lå langs Kennedys kjørerute. Presidenten ble erklært død kort tid etter at han kom til sykehuset. Oswald ble selv skutt og drept to dager etter Kennedy-drapet, da han skulle fraktes fra politistasjonen i Dallas. Det eksisterer mengder av konspirasjonsteorier om attentatet, og det er nok det amerikanske presidentdrapet som i størst grad er myteomspunnet.

SAMUEL BYCK (1930-1974).

Arbeidsledig, bakgrunn som selger. Forsøkte å drepe president Richard Nixon gjennom å kapre et jettfly, som han ville styrte inn i Det Hvite Hus, 22. februar 1974. I løpet av kapringsforsøket på Baltimore-Washington International Airport skjøt og drepte han en politivakt og andrepiloten. Byck skadet også førstepiloten før han tok sitt eget liv. To ganger hadde han vært arrestert for å demonstrere utenfor Det Hvite Hus uten tillatelse. En av gangene demonstrerte han i julenissedrakt. Før angrepet spilte han inn et to timer langt kassetopptak der han snakket om sitt hat mot Nixon og sine grunner til å drepe ham, og sendte dette til flere prominente personer.

LYNETTE «SQUEAKY» FROMME (1948-).

Aktivist og sektmedlem. Forsøkte å drepe president Gerald Ford på gaten i Sacramento, California, 5. september 1975. Hun sto mindre enn en meter fra Ford da hun trakk frem pistolen. Første gang hun trykket på avtrekkeren kom ingen kule. Før hun rakk å skyte for alvor, ble hun avvæpnet av presidentens livvakter. I «Assassins» er dette angrepet skrevet sammen med Sara Jane Moores angrep på samme president sytten dager etter. I virkeligheten kjente ikke kvinnene hverandre, men de sonet senere i de samme to fengslene. Begge forsøkte også, hver for seg, å rømme fra soning. Lynette Fromme var medlem av Charles Mansons sekt. Mansons ble arrestert for flere mord i 1969. Planen om å drepe Ford var lagt for å vise lojalitet til og gjøre videre inntrykk på Manson, og for å straffe myndighetene for å ha straffet Manson. Fromme ble dømt til livsvarig fengsel for angrepet på Ford, men ble løslatt i 2009.

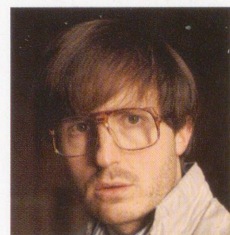
SARA JANE MOORE (1930-).

Regnskapsmedarbeider. Forsøkte å drepe president Gerald Ford da han var på vei ut fra Saint Francis Hotel i San Francisco 22. september 1975. Revolveren Moore opprinnelig hadde tenkt å bruke, var blitt konfiskert av politi dagen før attentatforsøket, og det at hun ikke var vant til siktet på sitt nye våpen kan ha bidratt til at skuddet ikke traff. Før hun forsøkte å drepe Ford, arbeidet Sara Jane Moore med regnskap, og hun hadde også i perioder hadde vært informant for FBI. Moore var opprinnelig fra Charleston, West Virginia, samme sted som Charles Manson kom fra. Politisk var hun radikal, og hun trodde at det å drepe Ford kunne kaste USA ut i en revolusjon. Moore ble dømt til livsvarig fengsel, men ble løslatt 31. desember 2007.

JOHN HINCKLEY (1955-).

Musiker. Skjøt seks skudd mot president Ronald Reagan da Reagan og hans følge forlot hotellet Washington Hilton i Washington D.C. 30. mars 1981. Ett skudd traff presidenten i venstre lunge. Han lå nesten to uker på sykehus. Målet med attentatet var å gjøre inntrykk på skuespiller Jodie Foster, som Hinckley i lengre tid hadde forfulgt. I 1980 bestemte han seg for å drepe Jimmy Carter, som da var president, men han ble anholdt og fratatt de tre pistolene han hadde før han kom så langt. Da Reagan ble valgt en måned senere, fant han ut at han skulle skyte ham i stedet. John Hinckley ble funnet rettslig utilregnelig og ble derfor frikjent. I stedet for fengsel ble han pålagt behandling på psykiatrisk sykehus. Han har fått gradvis mindre behandling og større frihet i årene etter, og fra og med juni 2022 kommer han til å kunne leve fritt og uovervåket.

Kilder: History.com, Encyclopaedia Britannica, Store Norske Leksikon, Ford's Theatre, NewYork Times, Time Magazine, boken Political Assassinations and Attempts in US History av J. Michael Martinez, Det Hvite Hus, og presidentbibliotekene til de relevante presidentene.

ASSASSINS

Musikk og sangtekster: Stephen Sondheim | Manus: John Weidman «Assassins» er basert på en idé av Charles Gilbert jr.

Produsert av Playwrights Horizons, Inc. New York City ASSASSINS off-Broadway i 1990. Første produksjon på Broadway var ved 2004 Theatre Company ved Todd Haines, Artistic Director. Presentert etter avtale med Music Theatre International

Orkestrering av Michael Starobin

Oversatt av: Knut Nærum

Regissør: Markus Virta

Scenograf og kostymedesigner: Paul Farnsworth

Lysdesigner: Jason Taylor

Musikalsk ansvarlig: Trond Lindheim

Dramaturg: Lillian Bikset

Inspisient: Julie Bakke Kvalen

Produksjonsansvarlig kostyme:

Silje Teland Pedersen, Linn Therese Michelsen

Lydteknikere: Bjarte Andre Våge, Rune Bjørøy

Lysmester: Anne Bergendahl

Rekvisitører: Frode Prestegård, Magnus Holm

Maskør: Kati Sjøgren

Sufflør: Britney Elise Sudmann-Mack

Musikere: Helge Lilletvedt, Jan Kåre Hystad, Berit Hella Lindberg, Per-Harald Molvig, Marius Brauterfallet, William Skramsett, Hans Marius Andersen, Brit Johnsrud, Grethe Tonheim, Thomas Sinclair Valeur, Vidar Eldholm, Arne Toivo Fjose, Owen Weaver.

Norgespremiere 5. februar 2022, Store Scene.

Varighet: 1 time og 50 minutter, ingen pause.

STEPHEN SONDHEIM, musikkomponister og sangtekstforfatter. I tillegg til Assassins står han bak musikalene som Sweeney Todd (1979), Into the Woods (1987), Company (1970), Gypsy (1959), Sunday in the Park with George (1984) og Follies (1971). Sondheim's første musikalarbeid var West Side Story, med verdenspremiere i 1957. Han skrev sangtekstene og Leonard Bernstein komponerte musikken.

«Art is edited truth - edited to give it shape, rhythm, speed and punch» Stephen Sondheim om sitt kunstsyn.

JOHN WEIDMAN har skrevet manus for et bredt utvalg av musikalene, blant dem Pacific Overtures, Assassins og Road Show sammen med Stephen Sondheim. Weidman har for sitt manusarbeid for barneprogrammet Sesame Street mottatt mer enn et dusin Emmy-priser. Fra 1999 til 2009 fungerte han som President of the Dramatists Guild of America.

OBOS
-medlemmer
opplever mer
for mindre!

Fordeler hele livet

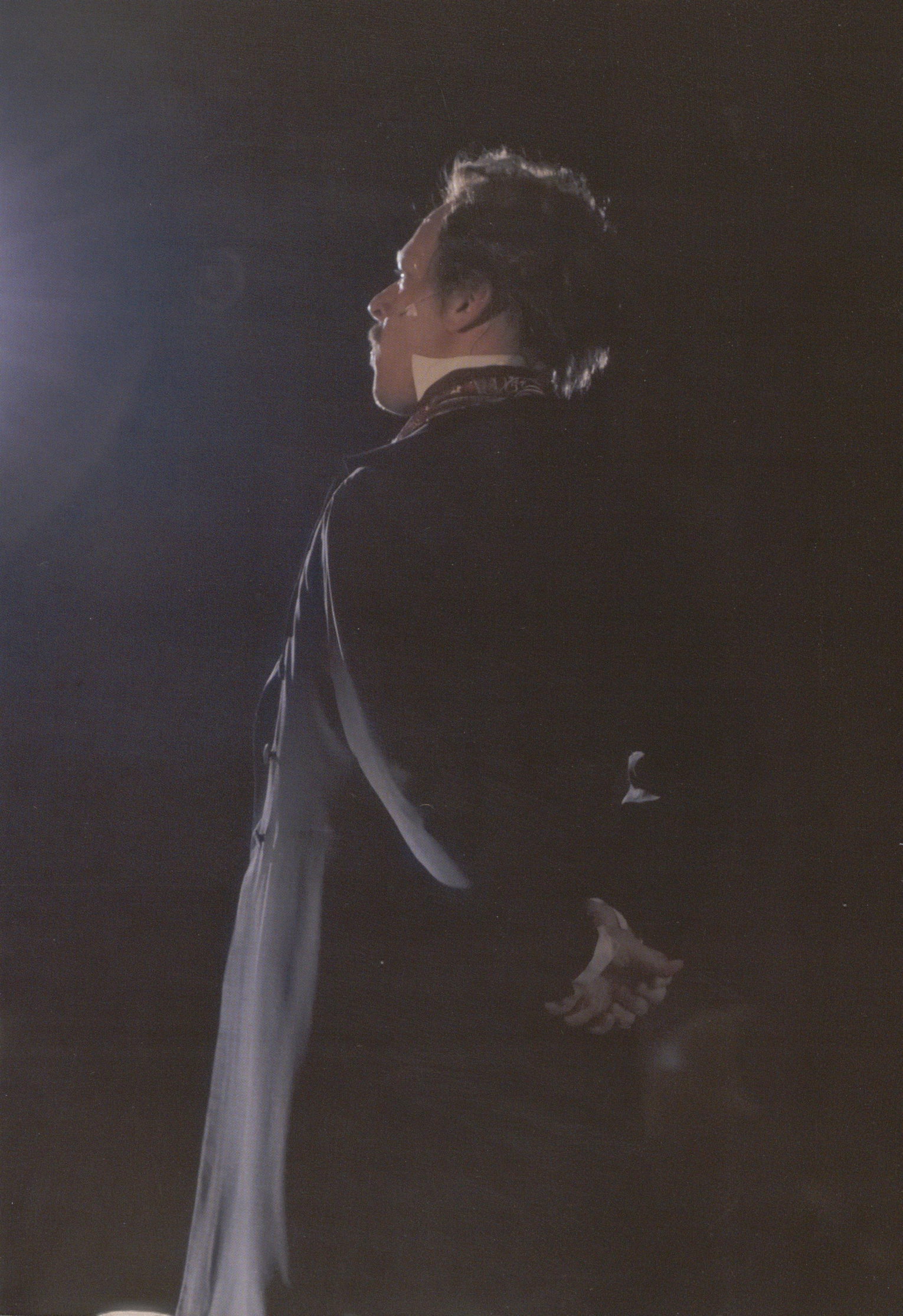
Som OBOS-medlem stiller du foran i køen den dagen du skal kjøpe egen bolig. Du får også en rekke fordeler alle de årene du ikke benytter deg av forkjøpsretten.

- Inntil 50% rabatt på bolig- og kulturtilbud
- Svært gode betingelser på lån, sparing og forsikring
- Forkjøpsrett til ca. 90 000 nye og brukte OBOS-boliger

Les mer på obos.no/blimedlem

Bevaringssamlingen

Assassins

22g029864

Den Nationale Scene

Billetter: dns.no, tlf: 55 60 70 80, dns@dns.no

Scenefoto og portrettfoto: Sebastian Dalseide

Utforming & Trykk: Molvik Grafisk AS